

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Inserțiuni

Un șir garmond:
o dată 14 fil., a dóua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul X.

Blaș 15 Septembre 1900.

Numérul 37.

Serbările iubilare ale sfintei Uniri.

De prin veacuri...

Clopotele tuturor bisericilor unite vor resuna într'o zi, de o dată în întregă mitropolia, și cu un glas vor vesti lumei, că este zi de sêrbătoare, și vor mărturisi despre unirea cea sinceră și neclintită, despre unirea cea sfântă a Românilor cu Roma.

În curênd sêrbătoare mare vom serba cu toții, cu inimile ridicate la Dumnezeu și cu gândul la Roma, la Blaș, la trecut, la present și viitor. Lumea mare de idei ce se légă de unire va cuprinde pe de a întregul sufletele noastre și inima tótă ne vom lăsa-o pêtrunșă de sentimentele ce se deștêptă la idea sfintei Uniri.....

* * *

Sfântă Unire! Ce lume frumoșă de idei și sentimente deschizi tu omului gânditor, creștinului credincios, Românului cu dor de bine.

Sfântă Unire! Tu cuprinđi gloria trecutului nostru, tu ești garanția presentului, tu ești nădejdea viitorului nostru.

Sfântă Unire! Coborî în inimile noastre! contopesc-ne pe toți într'un gând și o simțire; fă să dispară dintre noi tótă ura și reutatea străină și lasă ca în frățescă dragoste să viețuim cu toții, ca frați, spre mărirea Domnului, spre binele neamului, spre fala și cinstea noastră.

Fică a ceriului, unirea tuturor revarsă din înălțimi harurile tale ceresci și picură în inimile noastre picurii: iubirii, credinței și speranței...!

* * *

Sfântă Unire, — tu ești mândria trecutului nostru! Cu facla strălucirei tale luminează cărările secolilor de întunec ce a petrecut neamul românesc... La lumina ta vêd cărările lui și simțesc tainicele pășiri ale istoricului destin.

Fiul lui Dumnezeu se coboră din ceri, ca întreg neamul omenesc pămîntean să-l ridice la vrednicia de fiu al lui Dumnezeu. Peste obidita omenime resare o nouă lumină și o nouă lume începe a se desfășura din chaosul nenorocirilor, ce au cutropit pămîntul.

Isus Nazarineanul întemeiază imperiul sêu pe pămînt, portal al împêrăției ceresci. Biserica creștină, una, sfântă, universală și apostolică se întemeiază. Isus, întemeietorul, cu sângele sêu sigilează actul înființării ei, și cu minunile dumnezeirei sale încununază sfințenia ei. Ca să fie una, cum Dumnezeu e unul, și sfântă cum Dumnezeu e sfînt, și universală, cum al tuturor tată este Dumnezeu, și apostolică, cum apostol a fost întemeietorul ei, și învățaceii lui...

Și ce se întimplă? Cel mai ales dintre apostoli, Petru, care temeiu a fost ales bisericii, ca stâncă, pe care nici porțile iadului să nu o potă frânge, și care principe al apostolilor a fost pus, și păstor peste oile și mieluceii lui Isus Christos — Petru cel zelos, ficiorul de pescar printr'o tainică dispoziție divină alêrgă la Roma, ca reședința sa și sediul sêu să-l pună în mijlocul unui neam puternic, robust și genial, dar păgân și îngâmfat până la păcat. Roma, centrul lumii de atunci, leagănu și gloria gîntei latine, este proclamată drept centru al bisericii lui Dumnezeu!

Împêrații fanatici prigonesc pe apostoli, persecută pe creștini pe pămînt și pe sub pămînt; ferelor îi aruncă pradă, flacărilor nutremînt îi dau și morții îi jertfesc în mii de chipuri. Cu tóte acestea creștinii lui Petru persistă ași ridica acolo tronul, a zidi acolo altarele de jertfă Dumnezeului celui viu, care îi va mântui! Și Roma cea păgână, prigonitorea lui Dumnezeu, devine Roma creștină, primogenita fică a bisericii lui Isus. În schimbul păcatelor ei darurile cele mai alese ale Domnului se revarsă peste ea. Și ce se mai întimplă? Destinul istoriei, providința divină, din fica bisericii o face mama gîntei latine. Și:

Latina gîntă e regină
Într'ale lumel gînte mari.
Ea pórta 'n frunte o stea divină
Lucind prin timpîi seculari...

Tronul principelui apostolilor, devenit centrul bisericii universale, în spiritul Roman, adecă în spiritul civilizației și culturai devine o stea divină a omenimei întregi, prin toți secolii, până în zilele noastre.

Sîntem fii acestei regine, și după sânge, și după credință. E peste îndoielă,

că nu numai originea neamului ci și semînța creștinismului de la ea l'am primit. Dacă istoria etăcută în privința asta, limba noastră e destul de elocuentă. „Crucea“ sfînta din „biserica“, mărturisesc în fie care „Dumineca“ — despre adevêrul acesta, ce-l resimțim, într'un mod tainic. Credința noastră se vestesc în tótă lumea; în tot pămîntul a eșit vestirea noastră pân' la marginile lumel au străbătut graiurile noastre....

Și totuși — ah fatal destin al istoriei! — totuși, cum ne-am despărțit de mama care ne-a născut, ne-a botezat, ne-a crescut și ne-a învățat adevêrurile crucei?

Cum de ne-am înstrăinat așa de mult de la sinul ei?

Întunec și neștiință...! Un neam străin, rival și dușman al străbunilor nostri, saturat de o ură puternică de rasă, pe care spiritul blând al lui Isus nu l'a putut modera, ne cum estirpa, ridicatu-s'a cu îngâmfare, contra gloriei de Dumnezeu cinstite a Romei, și creatu-și-a șie-și o nouă Romă, ca să nu fie supus Romanilor latini. Și noi, pribegii coloni ai Romei, avut'am norocirea să rătăcim în societatea unor barbari dușmani ai Romei și prietini ai dușmanilor ei, și — la intrigile perfide ale greului Fotie, prin fatala legătură cu mongolicii Bulgari, ne-am despărțit de lumina vetrei străbune și ne-am cufundat în întunerecul mării străinătăți.

Și a urmat apoi perderea noastră, care era să fie perzarea noastră. Aprópe o mie de ani am rătăcit prin întunec. Numele străbun ni-l'am perdut, și numai o poreclă meschină ne-a mai rămas în fața lumii. Din Români am devenit Valachi.

În bisericile noastre s'a introdus graiul străin, și în loc de mărirea lui Dumnezeu am cântat slava blagocistivilor duhovnici ai pravoslavnicei Târigradului.

Gloria noastră ni-s'a făcut de hulă; și în loc de a mai zice cu mândrie, ca Sfîntul Apostol: *Civis romanus sum*, ne ocăriam dușmanii cu titlul nostru de mărire, zicêndu-le: *latină păgână!*

Limba noastră s'a îmbrăcat în haină străină, viața publică ni-s'a schimbat la față, am devenit străini în casa proprie, străini nouê însine, străini sufletului nostru.

Șterși din cartea neamurilor era să fim șterși și din cartea vieții — dacă Dumnezeu, întru bunătatea sa nemărginită față cu cei rătăciți, nu s'ar fi îndurat de noi. Că n'a voit morțea noastră, a păcătoșilor, ci să ne întorcem, și să fim vii.

* * *

Destinul istoriei a luat o altă întorsătură. După ce am suferit jugul străin, și în biserică și a casă, și în credință, și în grai, după ce și păgâna semilună ne-a umilit, dar a ne repune nu a isbutit, căci prin eroi am dat dovezi, că tradiția *centurionilor* de la Golgotha nu s'a stins în neamul nostru, ci el tot mai produce *ostași* ai lui *Christos* — „Miles Christi“ — Dumnezeu îndurărilor ne-a ridicat prin suferințe și probe la aceea înălțime istorică din care se întrezărim de nouă strălucirea Romei, lumina urbei eterne și materne.

Un ordin împărătesc despre numărarea poporului a făcut, ca Isus Christos să se intrupeze ca om în Nazareth; și un ordin împărătesc asupra profesiunilor diferite din țară a făcut, ca din Alba-Iulia să zărească Românii de nouă lumina Romei; care le-a fost dat, în vremuri și originea, și credința, și onoarea și numele ce-l poartă. Când umilinta era mai mare, când însăși *eresia* a înjugat *ortodoxia* credinței ce ne-a desbinat, când ast fel *desbinarea a doua* a palmuit în modul cel mai înjositor pe cea *dintâiu*, — va să zică produsul *urei teutonice* contra Românilor, a umilit mai crunt produsul *urei grecești* contra Romei — atunci, tocmai atunci Dumnezeu a deschis ochii străbunilor noștri amăriți în sufletul lor, ca să-și vadă rătăcirea și să revină cu gândul, și „socotind mai cu de-a dinsul cele ce sînt ale lui Dumnezeu“ . . . să facă unirea cu biserica Romei.

Două sute de ani sînt de atunci. Multe din iluziile mari deșteptate atunci în inimile Românilor, formeză și azi ținta noastră. Dar și mai multe sînt acele, cari realizate deja formeză trecutul nostru, fala noastră. Ridicarea unde am ajuns s'a făcut pe treptele începute acum 200 ani. Redesteptarea noastră națională, întrégă lumea de idei ce sbate azi sufletele românesce, — datéză de atunci. Începuturile culturii naționale românesce coincid cu *inceputurile Unirei* cu Roma . . .

Pentru că sîntem numai la începuturi! Ce sînt 200 de ani în viața unui popor, care-și măsură vîrsta cu 2 milenii? Și ce sînt 2 milioane într'un neam de 10 milioane?

Începutul a fost greu. Dușmanii seculari au fost și sînt neadurmiți, neobosiți. Dar în zădar! Începutul s'a făcut; Dumnezeu l'a făcut. Calea s'a arătat. Proba s'a făcut. Succesele sînt mulțumitoare. Ochii luminați vîd azi în cătrău este menirea românismului, unde sînt prietini, unde dușmanii lui. Opera începută se va continua.

Nu vom face proselitism cu forța. Nu! Știm noi, că aceste sînt lucruri

pe care nu ómenii le fac, nu ómenii le pot face. Dumnezeu le-a făcut, Dumnezeu le va face. Simțim înse, că Dumnezeu este cu noi, și mîna lui Dumnezeu conduce lucrurile, în dezvoltarea lor, spre ținta, care a stat înainte cu 200 ani în vedere părinților și străbunilor noștri.

Se mulțumim Dumnezeului părinților noștri pentru tóte cîte a făcut noué, și se-l rugăm din inimă, ca să ne păzescă și mai de parte cu brațul său tare.

Nepétrunse, dar minunate sînt căile Domnului! Dragoste frătécă să avem, credința să o ținem tare și nădejdea să nu ni-o perdem. Căci Domnul este cu noi și atunci de cine ne vom teme.

O *sfințită Unire!* Tu înalți și sfințești inimile noastre. Salutată să fie numele tîu și mărit în veci!

Programul serbărilor. După cum am vestit deja, serbările aniversare de 200 ani de la sf. Unire, se vor începe în Blaș Lunii d. a. când vor suna clopotele bisericelor din loc și apoi va porni conductul în sunetul muzicii, traversând strada lungă, strada tipografiei, piața și oprindu-se la reședința mitropolitană. Marți sara va fi un splendid concert. Cu această ocazie se va executa de corul format din inteligența locală, oratoriul *Ilie*, după cuvintele vechiului testament, de F. Mendelssohn și *Brumărelul*, baladă populară de Iac. Murășan. Dșóra Elisa Bodocan va declama un *Imn religios* și Dna Emilia Albertoni, operista din Milano, va cînta *Stabat mater* de Rossini. Tot atunci se va executa și terzetul *Serenada* de I. Murășan pentru sopran, tenor și bass. Dșóra *Olivia Bardoși*, care a promis prețiosul concurs, va cînta pe pian *Craiul codrului* de F. Liszt și *Cimpoiul* de I. Murășan.

După concert va urma petrecere cu joc în sala otelului Univers.

A doua zi, Mercuri, se va ține ședința festivă a institutelor de învățămînt din loc. Programul ședinții e următorul:

1. Marș festiv, orchestra tinerimei studiose.
2. Disertațiune asupra Unirii, de Iacob C. Domșa cleric an. IV.
3. „Cari pre Cheruvimi“, cu solo bariton, de I. Murășan, corul teologilor seminariaili.
4. Odă ocașională, poezie de I. Agăr-bicean, declamată de Nic. Ciura. stud. cl. VIII.
5. „Vîntul suflă de la ost“, corul studenților.
6. Omul frumos, de Andrei Murășan, decl. de I. Dop, preparand curs. III.
7. „În pămînt“, de I. Murășan, corul elevilor preparandialli.
8. Rugăciunea, de G. Alexandrescu, decl. de Maria Nistor, elevă cl. VIII.
9. Tancred, onvertură de G. Rossini, orchestra studenților.
10. Odă, de C. Negruzzi, decl. de Andrei Murășan, elev cl. IV. normală.
11. Marș final, orchestra tinerimei.

Tot o dată aflăm cu bucurie, că la liturgia solemnă să va executa pricésna: „Ochiul inimii mele,“ escelenta compoziție a prof. Murășan, în 3 choruri, 12 voci.

În provincia mitropolitană serbările se vor face în 29 și 30 Sept. n.

Sâmbătă în 16/29, Septembrie a. c. în tóte bisericile parohiale și filiale după înserat se vor trage clopotele timp de o jumătate de óră.

Duminecă în 17/30 Septembrie (în bisericile filiale în Dumineca următoare) se va ține sta liturgie comemorativă, în cursul căreia, după Evanghelie, se va ceti și explica Epistola pastorală a Episcopatului, după aceea la eșirea cu darurile se vor pomeni în Domnul adormiții Mitropolitul Teofil și Atanasiu, și în fine după rugăciune Amvonului se va cînta Doxologia cea mare.

La s. liturgie comemorativă se vor invita și autoritățile locale, ér poporul credincios se va vesti de mai înainte ține-re a aceleia.

La sinodul provincial vor lua parte următorii:

I. Din Archidieceasă:

1. Esc. Sa Mitropol. Victor.
2. I. M. Moldovan, prep. capit.
3. Dr. Ioan Rațiu, canonic.
4. Sim. P. Mateiu, „
5. Ios. Hossu, „
6. Dr. Aug. Bunea, „
7. Dr. Vas. Hossu, „
8. Basiliu Rațiu, rector semin.
9. Iac. Macaveiu, vicariu Făgăraș.
10. Nic. Solomon, protop. Ludoš.
11. Dr. Isid. Marcu, secret. mitrop.

II. Din diecesa Orădiu:

1. Esc. Sa Episc. Mihaiu Pavel.
2. Aug. Lauran, canonic.
3. Moise Neș, „
4. Ioan Butean. dir. gimn. Beiuș.
5. Dr. Felician Bran, archidiac. Carei.

III. Din diecesa Gherlei:

1. Esc. Sa Episc. Dr. Ioan Szabó.
2. Ioan Papiu, preposit.
3. Ioan Georgiu, canonic.
4. Alimpiu Barbulovici, vicar, Șimleu.
5. Tit Bud, Sighet.
6. Vasile Pordea secretar episcopesc.

IV. Din diecesa Lugozului:

1. Ill. Sa Episc. Dr. Dem. Radu.
 2. Ben. Densușian, canonic.
 3. Ioan Boroș, „
 4. Nic. Nestor, vicar, Hațeg.
 5. George Telescu, protop. Arad.
 6. Iuliu Rațiu, „ Orăștie.
- Vicariul Naseudului Dr. Ioan Pop. bolnav fiind, nu va putea lua parte.

Revistă politică.

Austria. În sfîrșit lucrurile au ajuns la punctul ultim: Maiestatea Sa a disolvat parlamentul austriac. În ședința premergătoare să zice, că dintre toți ministrii numai cel polonez ar fi fost contra disolvării, și acesta din motivul, ca polonii își tem mandatele.

Ca esplicare a acestei disolvări se aduce impregiurarea, că din pricina multelor frecări din parlament, popórele din Austria au avut să sufere mult, mai ales în privința enomică, comercială și industrială. De trei ani nu s'a putut compune un buget controlat de parlament. Aceste considerante, au reclamat imperios disolvarea actualului Reichsrath.

Nouăle alegeri se crede că nu vor fi înainte de zilele ultime alui Decembre și până ce s'ar face dispozițiunile pentru alte alegeri, guvernul îndemna pe alegătorii să grijescă bine pe cine vor candida, ca să nu ajungă, în parlament, de cât omenii, cari se interesează de binele și progresul poporului.

În Bucovina au reinceput prigonirile Românilor. Din ziua când „Deșteptarea“ a fost declarată de fôie a partidului național e șicanată fără cruțare. Numărul ultim are mai mult spațiu alb decât negru, toți articlii au fost confiscati, rămânând ici colo câte-va șire. Se vede că Bourguignon și-a pus de gând să facă se înceteze și „Deșteptarea.“ Ar fi prea mult acésta și nu ne îndoim, că frații din Bucovina nu se vor lăsa să fie total oprimați, ei își vor reclama drepturile.

România. Instrucția își continuă cercetările. Bulgarii duși la parchet, ca implicați în un complot, au recunoscut, că s'a decretat mórtea regelui Carol și Alesandru. În urmarea acestei prețioase constatări se așteptă cu nerăbdare ordonanța dlui judecător Florescu. De alt cum parchetul de Ifov a și deschis acțiune publică contra lui Sarafoff, Davidoff și Bogdanoff pentru complot contra Regelui.

În Bulgaria fereberea e mare Sarafoff agită în tóte părțile, amenințând România cu nimicire. Conflictele de la graniță se repețesc.

Guvernul României a avisat puterile semnatare a congresului de la Berlin de faptul, că Bulgaria își întărește forțurile. În România, deși tinerimea pre-gătesce un mare meeting în care se cêră declararea imediată a războiului totuși din cauza crizei nu se dorește războiul, ci se speră, că totul să va regula pe cale pacinică.

De alt cum ministrul de externe a plecat în concediu la Carlsbad și reintorcerea părechii regale nu se așteptă de cât pe 20 crt.

Din Sofia se telegrafiază, că prințul Ferdinand va sosi acolo Joi, venind din Constantinopol. Se va vedé ce întorsătură vor lua lucrurile. Mult nu se speră de la principe, fiind încunjurat cu persoane, cari sînt membrii în comitetul revoluționar.

Corespondințe.

Război și apărare.

București, 6 Sept. n. 1900.

Îubite Domnule Redactor!

E foarte serioasă situația politică aici la București, și peste tot în Orient. Între București și Sofia — mai trebuie să vi-o spun? — sînt cele mai încordate relațiuni, dacă mai pôte fi vorbă aci de „relațiuni“. Tóte acestea le cunoșteți din ziare, și sînt sigur că și la Dvóstrě, pe Tîrnave și Murăș se privește cu interes crescînd desfășurarea lucrurilor. De aceea n'ar fi de lipsă să vă informez eu. Nici nu am de cuget. Ceea ce mă face de astă dată să vă scriu, e ca

să vă arăt o notă mai veselă, de cât notele ce să schimbă acum între cabinetele diplomatice.

E vorbă tot de Bulgarii și de alți „Bulgării cu ceafă grosă“, adică încăpăținați, nu numai în „credințele“ și „cunoștințele“ lor mărginite, ci și în rēutatea lor, nu mai puțin bulgărescă.

Istoria ne arată că Bulgarii nici când n'au fost buni față cu românimea. Tot ce are românismul de la ei, este: alfabetul cirilic, limba slavică în biserică, și desbinarea bisericii române de biserică Romei, și aruncarea ei în brațele Bizanțului, în ghiarele Slavismului și ale Fanarioșilor.

Ca să nu par a face aserțiuni riscate și nedovedite, — cum tocmai fac unii buni și „naționațiști“ români, la care mă gândesc momentan — mă provoc la dônă dintre cele mai nouă publicațiuni, făcute de doi dintre cei mai aprețiați profesori ai universității din București. Luați vă rog, a mână frumosul volum, oferit de „Omagiul“, ilustrului nostru bărbat „Lui Titu Maiorescu“, deschideți la paginile 585 și 620 și veți găsi dovedile în valoroșii articoli:

1. De la cine și când au împrumutat Români alfabetul cirilic de *I. Bogdan*.

2. Papa Formosul în tradiția noastră istorică de *D. Onciul*.

Concluzia articolului dovedit al profesorului *Onciul* este:

„În asemenea legături cu Bulgarii, Români din Dacia, ca și cei din dreapta Dunării, din cuprinsul imperiului, au împărțit cu ei sôrtea în stat și biserică. Prin Bulgarii și o dată cu dînșii, noi am fost despărțiți de biserică romană; de la dînșii am primit limba slavonă în biserică și stat, care domină apoi viața noastră intelectuală până în secolul XVII. Așa ne-a fost fatalul destin al istoriei.“

Ast fel stând lucrul, și dată fiind situația noastră momentană cu Bulgarii, veți înțelege, Domnule Redactor, cât de hazlie surprindere mi-au făcut niște articoli ce am cetit de curînd în de altfel valorosul și naționalistul ziar: *Apărarea Națională* sub titlul nu mai puțin național: „*Biserica națională*.“

E imposibil să nu ridiți, fie și cu înduioșare, cetind acești articoli. Pentru că rar s'a mai vedut atâta ignoranță paradând cu atâta legeritate. Rar am mai vedut „naționalism“ à outrance, atât de deplasat ca la autorul acestor articoli. Cine știe ce ilustru necunoscut va fi, pentru că, nu iscălește „cinstitul său nume“, de sigur din modestie, o vîrtute care caracterizează pe toți fanaticii temerari și ignoranți.

În articolii aceștia — nu alt ceva — dar se face un complot cu adevărat bulgăresc, pentru a atenta la pacea și bunăînțelegerea dintre Români de aici și frații lor din Transilvania; pentru a nimici relațiunile bune ce există între cele două biserici ale Românilor de peste Carpați, și a produce în toți Români credința că frații lor, cari susțin legătura de unire în credință cu biserică Romei, încheiată acum 200 ani, sînt — nici mai mult nici mai puțin, — niște sclerați agenți de desnaționalizare și propagatori ai cosmopolitismului omorîtor!

Audiți Dvóstrě, cari vă ocupați cu serbarea jubileului sfintei uniri cu mama Romă? Urmașii lui Clain, Șincai și Petru Maior, nu înțelegeți voi, că v'ați desnaționalizați? Nu pricepeți voi, învătăceii și aderenții școlii

latiniste, deșteptătorii ideii naționale și campioni neobosiți ai românismului, nu pricepeți, că sînteți cosmopoliți!

Vedeți, sînteți de compătimit, voi lătine papistașe, ce sînteți, că ați reîncheiat cu Roma legături, pe cari numai Bulgarii v'au făcut pe străbunii vostri să le rumpă întru neștiință de dragul grecului ambițios de Fotie!

Dar nu mai rîdeți de prostia și rēutatea ignoranței bizantine. Mai bine ascultați și — apoi mai rîdeți dacă aveți poftă. — Eță ce scrie „naționalistul“ teolog în „Apărarea Națională“:

1. „Isus Christos a întemeiat o biserică *universală, liberală și națională*. (Nu observați contradicția „universală“ cu „națională“, ci constatați cu autorul necunoscut, că Christos a fost, probabil român național liberal.)

2. „Biserica romano-catolică, papismul, este o biserică cosmopolită“ (va se zică e un fel de „Alianță israelită“ care face campania dușmănoasă contra României, și arangeză emigrări de oțrei. Bag sēmă de aceea catolicii francezi au fost așa de simpatice cauzelor lui Dreyfuss și evreismului cosmopolit peste tot.)

3. „... să nu credă cei din România că dacă Români ungurenii gr.-cat. în România se dau de cei mai ultraiști naționali, și aici sînt așa. Se dau până își pot aduna grăunțe, ér apoi își urmăresc interesele proselitismului cosmopolit papistaș“ (Fără comentari!)

4. „Tot așa nu există și nici nu pôte să existe unitate de sentimente și credință între Români gr.-ort. și cei gr.-cat. Este (totuși este?) — unitate de sentimente în cestiunile naționale; dar și aici, în urma cosmopolitismului papistaș introdus în biserică unită, prin primirea doctrinelor papismului desnaționalizator adese ori sîntem conturbați... (de pildă?) — Deci nu este adevărat că amîndouă bisericile noastre sînt *naționale*.“ (Ôre „cultul divin și afacerile administrative“ — cum însuși ceri — nu se sevirăsc în amîndouă în „limba poporului.“?)

Nu mai continuez cu citațiile, căci ar trebui să reproduc aproape întregi articoli din „*Apărarea Națională*“. Dacă voiți însă să cunoșteți mai detaliat cum se aruncă vrajba între frați, și cum se lucră în favorul și în direcțiunea Bulgarilor, cereți de la redacția numitului ziar numărul din vorbă.

Scusați, dacă v'am conturbat seninătatea sentimentelor generose și înalte, ce ved că vă ocupă în prețma marelui aniversar al unirei cu Roma, și primiți de la mine o frățescă și sinceră salutare.

Tótă lumea cultă și cu vederi clare privește cu respect și dragoste biserică română unită cu Roma Dacă se mai ivesc în publicitate și voci, ca cea a necunoscutului din „Ap. Naț.“ e pentru că Bulgării de cei cu cêfa și pielea grosă tot se mai găsesse pe aici.

Apoi în timpurile acestea de război se vede că nici „Apărarea“ nu se pôte apăra destul de ei. *)

Amicul

*) Am esitat cu publicarea acestei scrisori, cu tóte că ne vine dintr'o parte foarte prețuită. Nu voiam înse să conturbăm — fie și indirect — serbările ce ne preocupă pe toți și bunele raporturi dintre frați vedem înse cu durere, că articolul nenorocit, de care e vorba, să reproducă întreg și cu mare aparat și în „*Telegraful român*“, organul metropoliei din Sibiu. Mai mult avem indiciu că autorul articolului e un membru al clerului aceleui metropolii; va șse zică ardelean denunță pe ardelenii fraților lor din România, într'un mod condamnabil. Regretăm foarte mult acest superător incident. Credeam, că vom fi lipsiți de ast fel de simptome — cel puțin în timpul jubileului nostru. Dacă frații neuniți nu pot să ne manifeste dragoste, la aniversarea unui eveniment istoric ca aceștia al bisericii noastre, bună cuviința ar cere ca cel puțin să nu ne supere. O încreștăm și trecem înainte. *Blasphemant, quod ignorant.*

La Blaș!

Tăra Bărsei 12 Septembrie.

Cetatea marelei arhierie-martir, *Inocențiu Micu Klein*, Blașul, leagănul redeschetării întregii națiuni române se pregătește de mare sărbătoare. Ea în culmea mării e ca muntele cel sfânt pe care s'a ridicat casa Domnului. Ea este Ierusalimul nostru. Sudori de sânge a vărsat întemeietorul ei, arhierul-martir Inocențiu Micu Klein punându-i solidă temelie, pe care nici vântul nici apa să nu o potă strica; cu sudori de sânge vărsate de entusiaștii capi ai bisericii noastre române gr. catolice, vrednici urmași, pe cum și de cei mai luminați fi ai neamului nostru și-a adaus odor după odor și azi împune nu prin splendoria bulevardelor sale, nu prin sgomotul asurătorilor orașe mercantile, ci prin focularele de cultură solidă națională română, prin multele-i școli de tot soful.

În liniște evlavioasă își desfășură tăria științei și crește națiunii române fi entusiași.

Cu modestia-i înăscută dar și cu conșcia-i gravitate ne-a dat de veste că anul acesta se cade să sărbătorim.

Și la această veste noi cei de de parte — ca și cei de aproape — fi crescuți în atmosfera pacificei noastre mame metropole, aruncați acum în vârtejul valurilor lumesci, luptând cu zeci de nevoi, noi toți cari lumină am primit din lumina ei, suflet din sufletul ei, putere din nemărginita-i forță, de bucurie am trăsărit, fața ni-s'a înviorat și cu inima svēcnindă ne întorcem privirea spre ea, marea noastră maică metropolă, și mai înainte de ce și cu trupul, cu sufletul sburăm peste văi și culmi la ea și îi zicem: „**Bine te am găsit.**” Tu ești mama care ne-ai născut, tu ne ești puterea, tu mărirea, fi de o mie de ori binecuvântată cetate sfântă!

Înainte cu 200 ani s'a adunat strămoșii nostri din toate plaiurile și văile pământului nostru străbun la Alba-Iulia făcând s. Unire, aprindând în inima oropsitului neam român flacăra vieții și a culturii; după 200 de ani ne vom aduna noi la Blaș să binecuvântăm și să întărim de nou sfânta legătură și pentru sufletele tuturor mari antecesorii, cari s'a ostent atunci să vărsăm rugăciuni de mulțumită înaintea lui Dumnezeu.

Frații Români și fi ai bisericii noastre!

Lăsați la o parte ocupațiunile și dă-raverile zilnice.

Veniți cu toții, cei de departe și cei de aproape, veniți la Blaș, la dulcea noastră mamă, la Ierusalimul nostru să ne închinăm să ne întărim pentru lupta vieții căci de multă tărie avem lipsă în viitor.

Veniți să vedem pe bunii nostri arhierii, pe capii bisericii noastre, să le cerem binecuvântarea și să-i încredințăm de fișca noastră alipire, să dăm prinos de rugăciune pe mormintele întemeietorilor culturii române, veniți să ne întărim cu virtuțile lor mari, veniți să ne strângem și noi între noi mâ-nile cu frățescă iubire, și cu căldura tinerețelor noastre.

Să mergem la Blaș, să facem această neînsemnată jertfă pentru mărirea Prea Sântei Treimi patrona Mitropoliei noastre și pentru propria noastră întărire. Mama noastră o cere, se-o ascultăm!

y.

NOUȚĂȚI.

Numărul de față apare numai pe patru pagini, vom da înse în schimb un număr festiv, mai mare, ca de comun.

Din archidieceasă. On. *Ioan Lucaciū*, adm. paroch. în Karácsonfalva. a fost numit paroch în Iara inf. districtul protopopesc al Indolului.

Înbileș. Bătrânul episcop Strossmayer de la Diákovár și-a serbat zilele aceste înbileș de 50 ani al preoției. Din acest incident a fost acolo splendide festivități vrednice de încăruntul Episcop, care a luptat atât de mult pentru biserica și neamul său.

Adunarea generală a Asociațiunii. Împedecați de a lua parte la adunarea generală a Asociațiunii, ținută Duminecă și Luni la Băile-Herculane, dămdupă ziarele noastre următorul scurt raport, rezervându-ne a publica în un viitor număr bine simțitul cuvânt de deschidere al dlui president Rsmul Ioan M. Moldovan. Ședințele s'a ținut în spațioasă sală a teatrului. A luat parte un număr public din toate ținuturile locuite de Români. La cuvântul de deschidere a presidentului răspunde protopresb. *Andrei Ghidiū*, directorul despărț. Caransebeș salutând comitetul central și special pe venerabilul președinte. De asemenea salută adunarea domnul *Iosif Vulcan* în numele societății de teatru și dl *George Ioandrea* în numele reuniunii învățătorilor din diecesa Caransebeșului.

După alegerea comisiilor se prezintă propunerea dlui *G. Ardelean* pentru înființarea unei secții numismatice, apoi propunerea dlui *Vuia* pentru ca Asociațiunea să ajute școlile și să întemeieze bibliotecă populară. Propunerea a fost întregită de dl *G. Pop de Băsesci*, care cere anumit să se ajute școla din Lăpușul-unguresc. Să înțelege că o vie discuție s'a încins în jurul acestei propuneri. Urmarea a fost, că a intrat în buget 2000 cor. spre acest scop. Tot în această ședință se anunță, că dl *Patr. Barbu* din Reghin donază pentru casa națională 2000 cor. în amințirea soției sale, de asemenea se mai primesc și alte donațiuni. După amezii a fost ședință literară, în decursul căreia dl *dr Vuia* a citit o interesantă disertație despre Băile-Herculane și dl *Iuliū Vuia* despre protopresb. Tomici. A urmat apoi o petrecere populară, cu care ocazie s'a distribuit femeilor cari aveau cele mai frumoase costume premiul de 3. 2 și 1 galbin, ăr țărănilor peste 1000 cărți. Sara a fost concert dat de reuniunea de muzică din Lugoș, cu concursul doșorelor *Virginia Gall* și *Dora Vuia*. Succesul a fost splendid. — Luni a urmat ședința a doua cu rapoartele comisiunilor. Remarcăm hotărîrea pentru înființarea secțiunilor științifice și literare. În aceste secțiuni, constatătoare din câte 5 membrii au fost aleși și blăgenii: *Dr Aug. Bunea*, în secția istorică. *Dr Vasile Hossu*, în secția școlară și *Emil Viciū* în secția științelor naturale. Viitorea adunare generală a fost invitată să se țină la *Lipova*. După ședință a urmat banchetul. Sara a fost bal, ăr în ziua următoare excursiuni la Adah-Kaleh, Porțile-de-fer și Turn-Severin. Frații din România au primit foarte bine pe excursioniști, cari au rămas acolo ziua întregă.

De ale anarhiștilor. Omenii fără de Dumnezeu nu mai cunosc marginii în răutatea lor. Se anunță, că regina *Wilhelmina* a Olandei a fost amenințată de anarhiști. De asemenea Sf. Sa Papa Leo și regina *Margherita*.

Vifor cumplit a bătuit Sâmbăta trecută în portul Galveston în America, care a fost aproape total nimic. Apa mării a inundat teritor de 8 Klm. Mii de cadavre zac pe țărmul mării. Opt vapore au suferit naufragiū, și un tren a fost răsturnat de pe șine, mai multe mii de case au fost demolate. Guvernul Statelor-unite a dispus să se facă barace și trimită bucate pentru nenorociți.

Dare de samă. Comitetul, carele a aranjat festivitățile cu ocaziunea adunării generale a Societății pentru crearea unui fond de teatru român ce și-a ținut ședințele în 22 și 23 Iulie a. c. la Abrud; își ține de datorință a prezenta onor. public următorul rațiociniū: 1. Venitul concertului dat la 22 Iulie face 895 cor. 20 fil. 2. Venitul de la reprezentațiunea teatrală ținută la 23 Iulie face 325 cor. 3. Contribuiri de la diferitele corporațiuni în scopul aranjării festivităților 360 cor. 4. Contribuiri de la diferite persoane din abrud, tot spre acel scop 307 cor. 90 fil. Suma tuturor venitelor 1888 cor. 10 fil. Cheltuelile avute, represintă tot această sumă. În fine comitetul își exprimă și pe calea această mulțumirile sale maestrului de muzică dlui prof. *George Dima* și diletanților cari s'a produs la concertul din 22 Iulie, pe cum și domnișorelor *Virginia Gall*, *Valeria Pop* și *Adelina Piso*, apoi dlui *Vasile Popoviciū* și tuturor Dómnelor, Domnișorelor și Domnilor cari prin participarea activă la concert și la reprezentațiunea teatrală din 23 Iulie, au contribuit în mod însemnat la reușita splendidă a acelor festivități. Din ședința comitetului ținută la 1 Septembrie 1900. *Petru Popoviciū* președinte și *Iosif Gomboș* secretar.

Bibliografie.

A apărut:

Noua Revistă Română, cu următorul sumar: *N. Iorga*. — Sacrificiul unui rege. Chestiunea israelită: *Th. Mommsen* *W. T. Stead*. *G. Clemenceau* *Henry Fouquier*. *C. R. Motru*. — Filosofia lui *Houston Stewart Chamberlain* asupra raselor. *Artur Gorovei*. — Suflet de mamă (novelă). *Ioan Pop-Reteganul*. — Bietul Istode (novelă). *Mitru Pascului* (novelă). *Petru V. Haneș*. — Din operele literare ale lui *A. Russo*. *Sim. Fl. Marian*. — Din datile și credințele Românilor despre insecte. *I. Nădejde*. Trac să fie dreptul nostru consuetudinar? (Răspuns d-lui *P. Negulescu*). *N. Xenopol*. — Câteva cuvinte asupra criticei „Principiilor fundamentale ale istoriei”. Mișcarea literară și științifică.

„**Enciclopedia Română**”, publicată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, de *Dr. C. Diaconovich*, prim-secretarul Asociațiunii.

A apărut fasc. XXI, cuprindând numeroase articole între *Kemet—Libellaticl*, este întiul fascicol din vol. III al acestei valorose publicațiuni. În acest fascicol încă aflăm o serie de articole de interes special românesc.

Abonamentele se fac la *W. Kraft* în *Sibiū* (deposit general pentru România: *E. Storck, Bucuresci*) și se primesc numai pentru publicațiunea întregă. Prețul de prenumarare: pentru un tom broșurat cor. 20.—, legat cor. 23.20 (în România: lei 25.—, resp. 28.50).

Posta redacțiunii.

Dlul *I. M. in V.* N'avem plăcere să discutăm acum lucruri așa de odioase. Dacă Dta vrei să te speli de pata ce te mânjește, rectifică scriselile „Tribunei” și de veș putea, facem și noi cuvenita rectificare.

Kardó. Primit și achităm din restanță 12 cor.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.